

Rok akademicki:

2014/15

Jednostka prowadząca:

Wydział Teologiczny

Kierunek:

Teologia

Specjalność:

teologia kapłańska

Poziom:

jednolite studia magisterskie, stacjonarne

Nazwa przedmiotu:

Teologia pastoralna

Język:

PL

Typ przedmiotu:

przedmiot obowiązkowy

Przedmiot obieralny:

nie

Rok studiów, semestr:

rok V, semestr zimowy

Wymiar:

wykład: 30 godz.

Punkty ECTS:

wykład: 2

Forma zaliczenia:

wykład: egzamin

Prowadzący:

wykład: ks. dr hab. Jan Klimek;

Koordynator sylabusu:

ks. dr hab. Jan Klimek

Sylabus dostępny w ramach:

- [Teologia pastoralna](#) [na kierunku:] [teologia kapłańska](#) (T_ksd), jednolite studia magisterskie, stacjonarne, V rok, semestr zimowy
 - [prowadzący wykład:30h/e/2ECTS]: ks. dr hab. Jan Klimek;

Wymagania wstępne:

Ogólna znajomość teologii.

Cele:

Ukazanie specyfiki teologii pastoralnej jako nauki teologicznej.

Docenienie znaczenia naukowej-teologicznej refleksji nad wszelkimi formami działalności w Kościele.

Ma zachęcić do samodzielnej krytycznej refleksji nad działalnością duszpasterską i wyposażyć w narzędzia niezbędne do przeprowadzenia takiej refleksji.

Treści kształcenia:

Wykład zapoznaje studenta ze specyfiką teologii pastoralnej jako dyscypliny teologicznej. Przybliża historię jej powstania; omawia rozwój i obecny stan tej dziedziny. Przedstawia różne jej koncepcje. Ma pomóc w formacji teologiczno-pastoralnego sposobu myślenia. Chodzi o umiejętność oceniania i rozwiązywania konkretnych problemów i sytuacji duszpasterskich w świetle teologicznych zasad wynikających z istoty dzieła zbawczego i jego uobecniania się w Kościele. Nie chodzi więc o danie gotowych recept na wszystkie możliwe do przewidzenia "przypadki" przyszłego duszpasterstwa, ale o wyrobienie zdolności samodzielnego przeprowadzenia diagnozy i podejmowania planowania decyzji w obliczu konkretnej sytuacji życiowej.

1. Wstępna definicja teologii pastoralnej

- prezentacja podstawowych definicji teologii pastoralnej pozwalająca studentowi uchwycić specyfikę tej dyscypliny

2. Duszpasterstwo w czasach Apostolskich i w okresie patrystycznym

- zapoznanie studenta z różnymi strategiami przepowiadania w pierwotnej wspólnocie Kościoła
- zapoznanie z życiem i działaniem (praxis) pierwotnej wspólnoty Kościoła
- ukazanie odmiennej metody ewangelizacji i inicjacji chrześcijańskiej wobec Żydów i pogan w pierwotnym Kościele

3. Duszpasterstwo i refleksja teologiczno-pastoralna od średniowiecza do roku 1777

- uchwycenie wpływu radykalnych zmian struktur społecznych na formy duszpasterstwa
- sposoby przeciwstawiania się Kościoła sytuacjom kryzysowym

4. Pragmatyczna koncepcja teologii pastoralnej

- opis kontekstu polityczno-społecznego pojawienia się teologii pastoralnej jako samodzielnej dyscypliny teologicznej

- zapoznanie studenta z istotnymi założeniami tej koncepcji i ukazanie jakie jej elementy są aktualne dzisiaj

5. Nurt eklezjologiczny w teologii pastoralnej

- zapoznanie studenta z istotnymi założeniami tej koncepcji i ukazanie jakie jej elementy są aktualne dzisiaj

- omówienie zależności między koncepcją teologii pastoralnej a teologiczną wizją Kościoła

- prezentacja wpływu tybindzkiej szkoły teologicznej na teologię pastoralną

6. Nowe prądy w teologii i w duszpasterstwie w XX wieku

- przybliżenie koncepcji teologii pastoralnej według Sewarda Hiltnera

- omówienie nurtu Pastorale d'ensemble

- próba spojrzenia: Sobór Watykański II a teologia pastoralna

7. Najnowsze koncepcje teologii pastoralnej

- omówienie wpływu nauk empirycznych na teologię pastoralną

- zapoznanie studentów z najnowszymi koncepcjami teologii pastoralnej

8. Zastrzeżenia wobec teologii pastoralnej

- rozważania nad szeregiem zastrzeżeń wobec teologii pastoralnej, jej braków epistemologicznych, nieskuteczności, „nie-teologiczności” itd.

- spojrzenie na duszpasterski charakter całej teologii

- omówienie konieczności refleksji teologiczno-pastoralnej

- zagadnienie odpowiedzialnego podejścia do działalności duszpasterskiej

- rozważania nad naturą wiedzy teologicznej

9. Jak stworzyć teologiczną teorię działania?

- naświetlenie relacji: teoria – praktyka w historycznej perspektywie
- omówienie podstawowych praw teorii działania: a) niewyprowadzalność działania z teorii, b) Niesprowadzalność teorii do działania, c) Dialektyczna wzajemność teorii i działania
- perspektywa teologiczna

10. Przedmiot i metoda teologii pastoralnej

- przypomnienie relacji metodologicznych: przedmiot formalny – przedmiot materialny
- stanowisko restrykcyjne a rozszerzone rozumienie przedmiotu teologii pastoralnej
- relacja przedmiotu materialnego do formalnego w teologii pastoralnej
- omówienie zasady formalnej teologii pastoralnej według F. Blachnickiego
- określenie najważniejszych trudności metodologicznych w teologii pastoralnej

11. Wymiar kairologiczny refleksji teologiczno-pastoralnej

- rozumienie pojęcia znaków czasu
- problem rozeznawania znaków czasu, warunki i kryteria właściwego rozeznawania
- praktyczne sposoby rozeznawania

12. Wymiar kryteriologiczny refleksji teologiczno-pastoralnej

- zasada bosko-ludzka i jej komponenty składowe
- zasada formalna teologii pastoralnej według Franciszka Blachnickiego
- teologia pastoralna a nauki humanistyczne

13. Wymiar operatywny refleksji teologiczno-pastoralnej

- właściwe cechy decyzji duszpasterskiej
- planowanie w duszpasterstwie
- mechanizmy weryfikacji

14. Obszary działalności Kościoła

- zagadnienia tradycyjnego podziału działalności Kościoła według urzędów Chrystusa
- spojrzenia alternatywne

15. Różne podmioty działalności Kościoła

- omówienie roli Kościoła powszechnego, jego struktura
- omówienie roli Kościoła partykularnego, jego struktura
- omówienie roli duchownych i wiernych świeckich (laikatu)
- omówienie wspólnej misji wszystkich podmiotów działalności Kościoła,
- rozważania nad przenikaniem się misji i zadań poszczególnych podmiotów Kościoła
- przybliżenie kwestii posługi duszpasterskiej

Efekty kształcenia:

WW wyniku przeprowadzonych zajęć student w zakresach:

WIEDZA

- definiuje miejsce teologii pastoralnej w systemie nauk teologicznych oraz jej związków z innymi dyscyplinami nauko-wymi, zna system pojęciowy teologii pastoralnej;
- charakteryzuje historyczne uwarunkowania powstania tej dyscypliny teologicznej oraz opisuje tło polityczno-społeczne jej kształtowania się;
- rozróżnia poszczególne koncepcje teologii pastoralnej;
- posiada wiedzę na temat specyfiki działalności Kościoła;

UMIEJĘTNOŚCI

- potrafi wykorzystać posiadaną wiedzę do analizy sytuacji, w której znajduje się Kościół;
- potrafi projektować działanie właściwe dla poszczególnych podmiotów działalności Kościoła;

KOMPETENCJE

- ma świadomość znaczenia apostolskich działań wszystkich podmiotów działalności Kościoła;
- posiada gotowość do podejmowania współpracy z różnymi instytucjami w Kościele;
- rozumie istnienie twórczego napięcia między charyzmatem a hierarchią oraz laikatem a duchownymi;

Metody i narzędzia dydaktyczne:

Metody podające (wykład informacyjny, pogadanka, objaśnienie lub wyjaśnienie, prezentacja multimedialna); metody problemowe (wykład problemowy, wykład konwersatoryjny), metody aktywizujące (dyskusja dydaktyczna).

Sposoby sprawdzania i warunki zaliczenia:

Efekt kształcenia: wiedza

- posiada wiedzę na temat miejsca teologii pastoralnej w systemie nauk teologicznych oraz jej związków z innymi dyscyplinami naukowymi, i na temat systemu pojęciowego teologii pastoralnej;
- posiada wiedzę na temat historycznych uwarunkowań powstania tej dyscypliny teologicznej oraz opis tła polityczno-społecznego w czasie jej kształtowania się;
- posiada wiedzę na temat poszczególnych koncepcji teologii pastoralnej;
- posiada wiedzę na temat specyfiki działalności Kościoła;

Metody sprawdzenia i kryteria oceny

Czterdziestopięciominutowy test wiedzy (pytania otwarte i zamknięte) – minimum 60% poprawnych odpowiedzi, odbywający się w okresie sesji egzaminacyjnych, lub egzamin ustny.

Efekt kształcenia: umiejętności

- potrafi wykorzystać posiadaną wiedzę do analizy sytuacji, w której znajduje się Kościół;
- potrafi projektować działanie właściwe dla poszczególnych podmiotów działalności Kościoła;

Metody sprawdzenia i kryteria oceny

Praca pisemna, zawierająca opis najważniejszych problemów pastoralnych własnej (rodzinnej) parafii oraz opis działań projektowych mających na celu rozwiązanie tych problemów.

Efekt kształcenia: kompetencje

- ma świadomość znaczenia apostolskich działań wszystkich podmiotów działalności Kościoła;
- posiada gotowość do podejmowania współpracy z różnymi instytucjami w Kościele;
- rozumie istnienie twórczego napięcia między charyzmatem a hierarchią oraz laikatem a duchownymi;

Metody sprawdzenia i kryteria oceny

Grupowa dyskusja podsumowująca cykl zajęć (poprawność merytoryczna)

Lektury podstawowe:

Ks. Ryszard Kamiński, Teologia Pastoralna, tom 1., Lublin 2000.

Daniel Bourgeois, Duszpasterstwo Kościoła, Poznań 2001.

Lektury uzupełniające:

ks. Marek Dziewiecki, Komunikacja pastoralna, Kraków 2006.

Georges Chantraine SJ, Laikat Chrześcijaństwo w świecie, Warszawa 1993.

Ks. Franciszek Blachnicki, Teologia pastoralna ogólna, t. 2, Lublin 1971, s. 111.

Grzegorz Wielki, Księga reguły pasterskiej, Kraków 2003.

Michel Dujarier, Krótka historia katechumenatu, Poznań 1990.

Uwagi: